Arbeidsgruppens forslag til veileder til områdeplan med prosjektspesifikk konsekvensutredning for havbruk til havs

Innhold

1 Innledning 4

1.1 Om veilederen 4

1.2 Om regelverket for havbruk til havs 4

1.3 Om områdeplan 5

2 Formålet med og prosess for områdeplan 5

2.1 Formål med områdeplan 5

2.2 Prosess for utarbeidelse av områdeplan 6

3 Veiledning til utredningsprogram for den prosjektspesifikke konsekvensutredningsdelen av områdeplanen 8

3.1 Forord 9

3.2 Sammendrag 9

3.3 Innledning 9

3.4 Null-alternativet 9

3.5 Planer for utbygging og drift, aktuelle utbyggingsløsninger 9

3.6 Oversikt over tema som skal inngå i utredningen, hvilke temaer som skal utredes og hvilke som kun skal beskrives 9

3.7 Klima og miljøkonsekvenser 10

3.7.1 Fagtema i konsekvensutredningsprogram for klima og miljø 10

3.8 Konsekvenser for fiskeri, skipstrafikk, petroleumsvirksomhet, og øvrige havnæringer. 10

3.9 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd 10

3.10 Samfunnsmessige konsekvenser 11

3.11 Planlagte utredninger 11

4 Veiledning til prosjektspesifikk konsekvensutredningsdelen av områdeplanen 11

4.1 Forord 11

4.2 Sammendrag 11

4.3 Innledning 11
4.4 Null-alternativet 11
4.5 Før gjennomføring av konsekvensutredning 12
4.5.1 Beskrivelse av tildelt område og aktuelle utviklingsalternativer. 12
4.5.2 Beskrivelse av utbyggingskonsept 12
4.5.3 Beredskap 12
4.6 Klima og miljøkonsekvenser i henhold til M-1941 13
4.7 Konsekvenser for fiskeri, skipstrafikk, petroleumsvirksomhet og øvrige havnæringer. 14
4.8 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd 14
4.9 Samfunnsmessige virkninger, herunder verdiskaping og sysselsetting 14
4.10 Sammenfatning av innkomne høringsuttalelser til den prosjektspesifikke konsekvensutredningen 14
4.11 Oppsummering av konsekvenser og avbøtende tiltak og oppfølgende tiltak og overvåking 15
4.12 Oversikt over støttedokument 15
5 Veiledning til områdeplanens del A - Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift 15
5.1 Innledning 16
5.2 Beskrivelse av området områdetilsagnet gjelder for 16
5.3 Områdevurderinger 16
5.4 Sameksistens med andre bruker av området 16
5.5 Risikovurderinger og barrierestrategi 16
5.6 Teknisk beskrivelse av utbyggingskonsept 16
5.7 Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet for personell 17
5.8 Sikring og digital sikkerhet 17
5.9 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd 18
5.10 Utslipp til ytre miljø 18
5.11 Driftsmodell, vedlikehold og logistikk 19
5.12 Beredskap 19
5.13 Organisering, kompetanse og styringssystem 19
5.14 Samfunnsmessige vurderinger 19
5.15 Avslutning og fjerning. 19

5.16 Kostnader for utbyggingsfasen. 19
5.17 Lønnsomhetsvurderinger 20
5.18 Oversikt over støttedokument 20
5.19 Språk 20

1 Innledning

1.1 Om veilederen

Denne veilederen er ment for aktører som har fått tildelt områdetilsagn for havbruk til havs og som skal i gang med å lage en områdeplan, program for prosjektspesifikk konsekvensutredning og gjennomføre en slik konsekvensutredning, jf. forskrift 7. november 2022 nr. 1929. om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) §§ 4-7 flg.

Krav til konsekvensutredning er gitt i forskrift om konsekvensutredning og veiledning gis i veileder M 1941. Denne områdeplanveilederen vil kun supplere/ konkretisere kravene til konsekvensutredning tilpasset havbruk til havs.

Veilederen gir informasjon om innholdet i en områdeplan, og har fire hoveddeler:

- Formål og prosess for områdeplan (kapittel 2)
- Veiledning til utredningsprogram forprosjektspesifikk konsekvensutredning (kapittel 3)
- Veiledning til gjennomføring av prosjektspesifikk konsekvensutredning (kapittel 4)
- Veiledning til prosjektbeskrivelse, utbygging og drift (kapittel 5)

1.2 Om regelverket for havbruk til havs

Innehaver av et områdetilsagn for havbruk til havs har rett og plikt til å utarbeide en helhetlig plan for utvikling av havbruk til havs (områdeplan) som skal omfatte plan for etablering, utbygging, drift og avvikling av havbruk til havs i området tilsagnet dekker, jf. laksetildelingsforskriften §§ 4-7 og 4-8.

Formålet med planen skal være størst mulig samfunnsmessig verdiskapning innenfor bærekraftige rammer, og en prosjektspesifikk konsekvensutredning av hele det tildelte området skal ligge til grunn for utarbeidelse av områdeplanen, jf. § 4-8. Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal etter forskrift om konsekvensutredning vurdere virkningene av havbruk til havs, dvs. også eventuelle virkninger utenfor det tildelte området.

Havbruk til havs er underlagt det alminnelige regelverket som regulerer akvakultur, herunder akvakulturloven, arbeidsmiljøloven, matloven, forurensningsloven og dyrevelferdsloven med underliggende forskrifter. Virkeområdet til lov om dyrehelsepersonell må endres til å omfatte havbruk til havs. I tillegg kommer forvaltningsloven, naturmangfoldloven og offentleglova til anvendelse ved behandling av saker som gjelder havbruk til havs.

Det er gitt særskilte bestemmelser for havbruk til havs av laks blant annet i laksetildelingsforskriften, og det vil komme ytterligere regelverk (for eksempel teknisk regelverk, styring mm). I tillegg er det slått fast i forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger at havbruk til havs alltid skal konsekvensutredes og ha utredningsprogram eller melding, jf. § 6 og vedlegg I punkt 31.

Laksetildelingsforskriften oppstiller formelle krav til prosess for gjennomføring av områdeplan og prosjektspesifikk konsekvensutredning, se figur 1.

Regler for konsekvensutredning er gitt i forskrift om konsekvensutredninger.

Figur 1 Prosess for områdeplan

Innehaver kan først søke om tillatelse til produksjon på lokalitet når områdeplanen er godkjent, og søknadene må være i samsvar med områdeplanen, jf. laksetildelingsforskriften § 4-10.

1.3 Om områdeplan

Områdeplanen består av to deler, en utbyggings- og driftsdel og en prosjektspesifikk konsekvensutredning

- Del A: Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift
- Del B: Prosjektspesifikk konsekvensutredning

Del A: Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift skal bygge på kunnskap fra den prosjektspesifikke konsekvensutredningen (Del B) om influensområdet for miljøpåvirkninger og smitte mellom anlegg, område, mellom områder samt til villfisk.

2 Formålet med og prosess for områdeplan

2.1 Formål med områdeplan

Formålet med områdeplanen skal være størst mulig samfunnsmessig verdiskaping innenfor bærekraftige rammer, jf. laksetildelingsforskriften § 4-8 første ledd.

Områdeplanen skal gi en helhetlig og etterprøvbar beskrivelse av hvordan havbruk til havs planlegges utviklet, bygget ut, driftet og avviklet innenfor et tildelt område. Planen

skal synliggjøre hvordan hensyn til sikkerhet, arbeidsmiljø, biosikkerhet, fiskehelse, fiskevelferd, miljø, sameksistens, teknisk integritet, rømmingssikring og beredskap er ivaretatt gjennom hele livsløpet.

Områdeplanen skal bygge på en prosjektspesifikk konsekvensutredning, relevante analyser og risikovurderinger, og gi myndighetene et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for videre myndighetsbehandling og lokalitetsklarering. Aktørenes tidslinje for klarering av lokaliteter skal være en sentral del av områdeplanen, og aktørene vil måtte søke om klarering av lokaliteter etter hvert som aktøren utvikler prosjektet i tråd med godkjent områdeplan.

Planen skal også bidra til forutsigbarhet, samordning og effektiv dialog mellom innehaveren av områdetilsagnet og myndigheter ved etablering av havbruk til havs. En aktør som følger en godkjent områdeplan vil ha tilstrekkelig informasjon for området og kan senere søke om tillatelse til etablering på sine valgte lokaliteter. Forutsatt at konsekvensutredningen og avbøtende tiltak ikke avdekker for store negative konsekvenser kan aktøren normalt ha forventninger om å få videreutvikle sitt prosjekt i det tildelte området. Dette forutsetter at planen oppdateres i takt med ny kunnskap og erfaringer, samt endringer i regelverket.

2.2 Prosess for utarbeidelse av områdeplan

I dette kapittelet beskrives en oversikt for arbeidsprosess og innhold for utarbeidelse av en områdeplan. En mer detaljert veiledning er gitt i senere kapitler. Områdeplanen har som nevnt over to deler:

- Del A: Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift
- Del B: Prosjektspesifikke konsekvensutredning

Når man starter med arbeidet med en områdeplan bør det etableres en prosjektorganisasjon, relevante myndigheter og interessenter identifiseres, samt planlegges nødvendige utredninger og analyser. Det bør tidlig etableres en strategi for biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd.

Deretter gjennomføres en innledende innsamling av kunnskapsgrunnlag om miljøforhold, naturverdier, eksisterende arealbruk, tekniske og operasjonelle forhold samt HMS- og beredskapsutfordringer. Overordnet konsekvensutredning for arealet det tildelte område ligger i, med tilhørende høringsinnspill, vil være relevant.

Kunnskapen brukes til å utvikle og vurdere alternative utbyggings- og driftskonsepter for området, herunder infrastruktur og produksjonsløsninger inkludert biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd, beredskap og alternative områder for lokaliteter, som skal vurderes videre i en prosjektspesifikk konsekvensutredning.

Det skal utarbeides et utredningsprogram som legges ut på offentlig høring og danner grunnlaget for det videre prosjektspesifikke konsekvensutredningsarbeidet som også skal på offentlig høring.

På grunnlag av de valgene som er tatt gjennomføres en prosjektspesifikk konsekvensutredning (Del B av områdeplanen), som vurderer miljømessige, samfunnsmessige, sameksistens med andre havnæringer og HMS-relaterte konsekvenser av den samlede planlagte utbyggingen. Den prosjektspesifikke konsekvensutredning skal være i tråd med veileder om konsekvensutredning M-1941 og tilfredsstille kravene i konsekvensutredningsforskriften. Prosjektspesifikk konsekvensutredning vil bli gjort offentlig tilgjengelig, og skal på selvstendig høring, jf. forskrift om konsekvensutredninger (heretter også KU-forskriften) § 25.

Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal gi et helhetlig grunnlag for å vurdere områdets egnethet for havbruk til havs og konsekvensene av fremtidig arealbruk. Den skal beskrive tildelt område, aktuelle utviklingsalternativer og forventet utvikling uten tiltak, samt vurderer virkninger av de aktuelle utviklingsalternativene for naturmangfold, klima, miljø og andre brukere av havområdet. Videre skal konsekvenser for havbruksvirksomhet, sikkerhet, beredskap, arbeidsmiljø og operasjonelle forhold vurderes. Utredningen skal også belyse samfunnsmessige virkninger, inkludert verdiskaping og sysselsetting, samt identifisere behov for avbøtende tiltak og videre undersøkelser. Konsekvensutredningen skal også belyse forutsetninger, usikkerhet og kunnskapsmangler.

Områdeplanen utarbeides som et samlet beslutningsgrunnlag bestående av en prosjektbeskrivelsesdel (prosjektbeskrivelse, utbygging og drift) og en konsekvensutredningsdel.

Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift (Del A av områdeplanen) beskrives deretter basert på de valg som tas i etterkant av prosjektspesifikk konsekvensutredning. Den skal beskrive den endelige planlagte utbyggingen, inkludert områdets egnethet, biosikkerhet, sameksistens med andre havnæringer og valgt utbyggingsstrategi. Den skal inneholde beskrivelse av tekniske løsninger, risikoforhold, barrierer, HMS, fiskehelse, fiskevelferd og påvirkning på ytre miljø. Videre skal det gis en beskrivelse av driftsmodell, logistikk, vedlikehold, beredskap, organisering, kompetanse og styringssystemer. Det skal også belyses samfunnsmessige vurderinger, økonomiske forhold og forutsetninger for lønnsom gjennomføring, samt planer for avslutning og fjerning.

Områdeplan med prosjektspesifikke konsekvensutredning skal sendes på høring, jf. laksetildelingsforskriften § 4-8. Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen vil alltid publiseres i sin helhet, men det kan gjøres unntak for deler av områdeplanen dersom den inneholder for eksempel for forretningshemmeligheter, jf. forvaltningsloven § 13, jf.

offentleglova § 13. Sektormyndighetene skal vurdere planen og sende en innstilling til Fiskeridirektoratet, som også skal lage en egen innstilling. Innstillingene oversendes til Nærings- og fiskeridepartementet som vedtar om, og på hvilke vilkår, planen kan godkjennes.

Godkjent områdeplan danner grunnlaget for senere utvikling og søknader om konkrete lokaliteter innenfor området.

3 Veiledning til utredningsprogram for den prosjektspesifikke konsekvensutredningsdelen av områdeplanen

Innehaver av et områdetilsagn skal sende inn et forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram, jf. laksetildelingsforskriften § 4-9 andre ledd. Det følger av forskrift om konsekvensutredninger § 14 hva utredningsprogrammet skal inneholde. Veileder M-1941 Del 2 gir veiledning om utforming av konsekvensutredningsprogram.

Veiledningen om utredningsprogram for prosjektspesifikk konsekvensutredning er ikke ment å komme til erstatning for veileder M-1941, om konsekvensutredning av klima og miljø, men gi veiledning til hvilke tema i M-1941 som er relevante for havbruk til havs. Det gis også veiledning om hvilke tilleggstema i den prosjektspesifikke konsekvensutredningen som gjelder spesielt for havbruk til havs.

Utredningsprogrammet danner grunnlaget for den prosjektspesifikke konsekvensutredningen som skal gjennomføres og skal på høring. Utredningsprogrammet skal leses av interesseorganisasjoner og offentlige høringsinstanser. Det bør derfor være oversiktlig og kortfattet, for å gi mottakerne et best mulig utgangspunkt for å forstå prosjektet og utredningene som skal gjennomføres. Programmet bør være tydelig slik at myndigheter og interesseorganisasjoner kan ta stilling til hva som er planlagt utredet.

Det er viktig at utredningsprogrammet gir en tydelig oversikt over hva som skal utredes med tydelige krav til hva utredningen skal inneholde. For eksempel bør det spesifiseres tydelig innenfor hvert fagtema om utredningen skal gjøres som feltarbeid, befaring eller baseres på tilgjengelig kunnskap.

Det er viktig at utredningsprogrammet på en oversiktlig måte gir høringsinstansene en oversikt over det planlagte prosjektet, planlagt utredningsarbeid og i hvilken grad eksisterende regionale konsekvensutredninger vil bli benyttet.

Utredningsprogrammet bør ikke være på mer enn 20 sider.

Utredningsprogrammet for den prosjektspesifikke konsekvensutredningen for området som områdetilsagnet omfatter skal minimum inneholde følgende elementer (kap. 3.1-3.10):

3.1 Forord

3.2 Sammendrag

3.3 Innledning

3.4 Null-alternativet

KU-forskriften § 14 krever at konsekvensutredningsprogrammet beskriver relevante og realistiske alternativer. For å kunne vurdere konsekvenser av alternativene må det derfor defineres et sammenlikningsgrunnlag, null-alternativet, dvs. beskrivelse av miljøtilstanden jf. KU-forskriften § 20. For havbruk til havs vil null-alternativet i KU-sammenheng være at det ikke etableres havbruk til havs i det tildelte området.

Veiledning til beskrivelse av null-alternativet for klima og miljø er gitt i M-1941 del 2, kap 1.1.

3.5 Planer for utbygging og drift, aktuelle utbyggingsløsninger

Teksten her må gi en tydelig beskrivelse av prosjektet og alternativer som skal vurderes i utredningen av konsekvenser på de ulike temaene listet i kapitlene 3.5- 3.8.

Beskrivelse utformingen av akvakulturanlegg og tekniske løsninger for eksponerte forhold inkludert fisketekniske systemer og teknologkvalifisering. Beskrivelse av tiltak på anlegg for å redusere risiko for helse, arbeidsmiljø og sikkerhet for arbeidstakerne, biosikkerhet, fiskehelse/velferd, rømming og ytre miljø.

Planlagt biosikkerhetsplan skal ligge til grunn for konsekvensutredningen.

3.6 Oversikt over tema som skal inngå i utredningen, hvilke temaer som skal utredes og hvilke som kun skal beskrives

Det er kun de tema som har vesentlige virkninger som skal utredes. Utredningsprogrammet skal beskrive de fagtema og problemstillinger som er viktige for miljø og samfunn i den konkrete sak, dvs. utvikling av det tildelte området. For å finne ut hvilke temaer som skal utredes må man vurdere eksisterende kunnskap, vurdere beslutningsrelevans, det vil si om det er vesentlige virkninger, og vurdere om det er behov for ny kunnskap. Det er ikke krav om å utrede tema der man vurderer at utvikling av havbruk til havs i tildelt område, ikke vil gi vesentlige virkninger. For slike tema skal virkningen kun beskrives.

Sett opp en tabell med oversikt over hvilke temaer som er vurdert at skal inngå i konsekvensutredningen og om de skal utredes eller om virkningene kun skal beskrives. Gi en kort begrunnelse. Eksempel på tabell er gitt i M-1941 del 2, kap 1.2.

3.7 Klima og miljøkonsekvenser

Krav til innhold i et utredningsprogram er fastsatt i KU-forskriften § 14. Veiledning til utarbeiding av programmet finnes i del 2 av M-1941.

En mal for utredningsprogram for klima og miljøtema finnes her: Del 4: Maler og figurer - miljodirektoratet.no

Klima og miljøtema som minimum skal inngå i et konsekvensutredningsprogram for havbruk til havs er gitt i delkapitlene under.

3.7.1 Fagtema i konsekvensutredningsprogram for klima og miljø

Veiledning om ulike fagtema innen klima og miljø og veiledning om bruk av eksisterende kunnskap, om et fagtema er beslutningsrelevant og behov for ny kunnskap, er gitt i M-1941 del 2, kap 1.2. og kap 2. Se også på den overordnede konsekvensutredningen som er utført for arealet det tildelte området ligger i og hva denne utredningen beskrev av kunnskap, usikkerhet og kunnskapsmangler.

Alternative lokaliteter og konsept skal utredes før det, basert på en samlet vurdering av de ulike fagtema for klima og miljø, pekes på hvilke lokaliteter som er best egnet med hensyn til klima og miljø. Tilsvarende må det til slutt gjøres en samlet vurdering av alle utredningstema før valg av lokaliteter i tildelt område.

Et utredningsprogram bør minst inneholde følgende fagtema innen klima og miljø:

- Naturmangfold (Del 2, kap 2.1 i M-1941)
- Vannmiljø og naturmangfold i vann – dersom relevant (Del 2 kap 2.2. i M-1941)
- Kulturminner – dersom relevant (del 2 kap 2.3. i M-1941)
- Klimautslipp (Del 2, kap 2.9 i M-1941)
- Luftforurensning (Del 2, kap 2.7 i M-1941)
- Samlet belastning på miljø fra prosjektet (aktøren)

3.8 Konsekvenser for fiskeri, skipstrafikk, petroleumsvirksomhet, og øvrige havnæringer.

Utredningsprogrammet skal beskrive hvilke temaer som skal utredes/beskrives innen konsekvenser for fiskeri, skipstrafikk, petroleumsvirksomhet, havvind og øvrige havnæringer.

Innehaver av forhåndstilsagn bør være i dialog med øvrige næringer fra et tidlig tidspunkt, og kontakt med andre næringsaktører i området skal synliggjøres.

3.9 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd

Utredningsprogrammet skal beskrive hvilke forhold innenfor tildelt område som skal utredes innen biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd. Dette inkluderer vurderinger av introduksjon og spredning av smittestoff mellom akvakulturanlegg, andre områder for havbruk til havs og til villfisk.

3.10 Samfunnsmessige konsekvenser
3.11 Planlagte utredninger

4 Veiledning til prosjektspesifikk konsekvensutredningsdelen av områdeplanen

Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal gi et helhetlig beslutningsgrunnlag for vurdering av områdets egnethet til havbruk til havs og belyse hvilke konsekvenser arealdisponeringen, etablering og aktivitet kan få for miljø, samfunn og andre havnæringer. Den skal identifisere viktige verdier, vurdere samlet belastning og sikre at hensyn til bærekraftig arealforvaltning, sameksistens og sikker virksomhet blir ivaretatt. Utredningen skal være et beslutningsgrunnlag for valg av hvilke lokaliteter i tildelt område som samlet sett er best egnet for bærekraftig havbruk til havs, samt hvilke avbøtende tiltak som er nødvendig.

Laksetildelingsforskriften § 4-9 femte ledd stiller krav om at "prosjektspesifikk konsekvensutredning gjennomføres etter forskrift om konsekvensutredninger, i tråd med fastsatt program og for tiltakshavers regning".

Kapittel 5 i forskrift om konsekvensutredning angir regler for innhold i en konsekvensutredning. Utredningen skal tilpasses valgt konsept for havbruk til havs i tildelt område og være relevant for de beslutninger som skal tas, både av aktøren selv og for myndighetene som skal godkjenne områdeplan og vurdere senere lokalitetssøknader, jf. § 17. Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen for området som områdetilsagnet omfatter skal minimum inneholde følgende elementer (kap.4.1-4.12):

4.1 Forord

4.2 Sammendrag

4.3 Innledning

4.4 Null-alternativet

For å kunne vurdere konsekvenser av alternativene må det defineres et sammenlikningsgrunnlag, null-alternativet, dvs. beskrivelse av miljøtilstanden jf. KU-forskriften § 20. For havbruk til havs vil null-alternativet være at det ikke etableres havbruk til havs i det tildelte området. Null-alternativet er ofte en fremskrivning av dagens situasjon. Eventuelle vedtatte planer som for eksempel havvind-områder eller andre tildelte havbruk til havs-områder kan legges til grunn.

4.5 Før gjennomføring av konsekvensutredning

4.5.1 Beskrivelse av tildelt område og aktuelle utviklingsalternativer.

Beskrive hvilke områdevurderinger som er gjort inkludert utbyggingsstrategi, sammenheng mellom lokaliteter og vurderte alternativer. Det skal beskrives hvordan området skal utvikles samlet, hvordan lokaliteter inngår i en helhetlig struktur, hvilke alternativer som er vurdert, og hvorfor valgt løsning er foretrukket. Utbyggingstakt og plan for etablering av lokaliteter skal også beskrives.

Beskrive strategi for hvordan biosikkerhet skal ivaretas i de ulike fasene fra utbygging, drift og avvikling. Strategien bør vise hvordan lokalitetsstruktur, driftsmodell, brakklegging og smitteforebygging henger sammen.

4.5.2 Beskrivelse av utbyggingskonsept

Beskrivelse av utbyggingskonseptet, inkludert utbyggingsløsninger, driftsmodell, operasjonell organisering, logistikk, fartøysoperasjoner, helikopteroperasjoner og samhandling mellom lokaliteter.

Beskrive fiskevelferd, biosikkerhet, smitteforebygging og sykdomsovervåking og hvordan lokalitetsstruktur og driftsmodell skal understøtte biosikkerhet.

Beskrive tekniske løsninger for eksponerte forhold inkludert fisketekniske systemer, strukturell integritet, vedlikehold, levetid og teknologkvalifisering.

Beskrivelse av hvordan akvakulturanlegg er utformet for å ivareta sikkerhet og arbeidsmiljø for personell.

Beskrivelse av hvordan akvakulturanlegg er utformet for å sikre et godt levemiljø for fisken og hindre rømming.

Beskrive hvordan akvakulturanlegg er utformet for å redusere miljøpåvirkning under drift og hindre ulovlig forurensning.

Beskrive risikoer i de ulike fasene, risikoreduserende tiltak og hvordan uønskede hendelser skal forebygges og håndteres.

Beskrive digital sikkerhet og sikring.

Beskrive hvordan virksomheten skal avsluttes, fjerning av installasjoner inkludert avfall og gjenvinning og miljømessig tilbakeføring.

4.5.3 Beredskap

Beskrive beredskapsfilosofi, organisering og trening, samvirke med offentlige ressurser og medisinsk beredskap, brønnbåtkapasitet og beredskapsutstyr.

Beredskap for evakuering og relevante hendelser som for eksempel mann-over-bord og personskade, ekstremvær, rømming, sykdomsutbrudd, tilfeller ved dårlig velferd og økt dødelighet hos fisk og forurensningshendelser.

4.6 Klima og miljøkonsekvenser i henhold til M-1941.

Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal beskrive naturmangfoldet, de marine økosystemene og miljøverdiene innenfor tildelt område og virksomhetens influensområde, samt vurdere hvordan etablering, utbygging, drift og avvikling av havbruk til havs kan påvirke disse.

Utredningen skal gi et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å vurdere områdets miljømessige bæreevne, identifisere sårbare miljøverdier og vurdere samlet belastning fra planlagt virksomhet og annen aktivitet i området. Utredningen skal gi en vurdering av hvilke alternative lokaliteter som er best egnet med hensyn til klima og miljø.

Det skal gis en beskrivelse av naturmangfold og økologiske verdier i influensområdet, inkludert marine naturtyper, viktige habitater og økosystemer, samt forekomst av sårbare, truede eller nær truede arter og naturtyper. Dette kan omfatte blant annet korallskog, svampsamfunn og andre verdifulle bunnhabitater der slike forekommer. Utredningen skal også beskrive områder som er viktige for fisk, sjøfugl og marine pattedyr, herunder gyte-, oppvekst-, beite- og trekkområder, samt vandringsruter for anadrome laksefisk.

Videre skal utredningen vurdere virksomhetens forventede miljøpåvirkning og influensområde. Dette omfatter blant annet utslipp av organisk materiale og næringssalter, partikkelspredning og sedimentasjon, bruk og utslipp av legemidler og kjemikalier, samt mulige virkninger på vannmasser, sjøbunn, arter, naturtyper og økologiske funksjoner. Dersom influensområdet tilsier at det vil være virkninger utenfor tildelt område eller utenfor norsk jurisdiksjon, så skal disse virkningene med i konsekvensutredningen, jf. konsekvensutredningsforksriften § 21 fjerde ledd.

På grunnlag av beskrivelser og virkninger skal konsekvensutredningen vurdere hvilke lokaliteter og utbyggingsalternativer som samlet sett er best egnet ut fra hensynet til klima og miljø. Det skal redegjøres for usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget, behov for avbøtende tiltak og eventuelle behov for videre undersøkelser eller miljøovervåking. Metode for konsekvensutredning av fagtema innen klima og miljø er gitt i veileder M-1941 del 3. Maler for konsekvensutredningsrapportene innen klima og miljø er gitt i M-1941 del 4.

Havbruk til havs er nytt, det kan derfor være nyttig å se hen til veiledere laget for kystnær akvakultur når det gjelder påvirkning på ytre miljø.

Aktuelle veiledere å se hen til
Veileder til forundersøkelse | Fiskeridirektoratet
Veileder til forurensingsregelverket for havbruk | Fiskeridirektoratet
Miljøovervåkning | Fiskeridirektoratet
Alternativ overvåking av hard- og blandingsbunn ved marine akvakulturanlegg | Fiskeridirektoratet

Forslag til kartleggingsmetodikk for sårbar natur ved søknad om akvakultur i sjø (november 2022) | Fiskeridirektoratet

4.7 Konsekvenser for fiskeri, skipstrafikk, petroleumsvirksomhet og øvrige havnæringer.

Beskrive forholdet til fiskeri, skipsfart, forsvar, petroleum, havvind og andre havnæringer, samt konfliktreduserende tiltak og arealmessige avveininger.

Innehaver av forhåndstilsagn bør være i dialog med øvrige næringer fra et tidlig tidspunkt, og kontakt med andre næringsaktører i området skal synliggjøres.

4.8 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd

Konsekvensutredningen skal beskrive og vurdere forhold innenfor tildelt område og influensområde som kan påvirke biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd gjennom etablering, drift, brakklegging og avvikling av virksomheten.

Utredningen skal redegjøre for forhold som kan påvirke risiko for sykdom, parasitter og annen helsesvekkelse hos oppdrettsfisk, herunder betydningen av miljøforhold, produksjonsopplegg og samspill med annen aktivitet i området. Potensialet for introduksjon og spredning av smittestoff mellom akvakulturanlegg, til annen akvakulturvirksomhet og til villfisk skal vurderes.

Det skal videre beskrives hvordan planlagt teknologi, driftsopplegg og biosikkerhetstiltak er innrettet for å ivareta god fiskehelse og fiskevelferd samt eventuelle behov for avbøtende tiltak.

Vurderingene bør ses i et områdeperspektiv og omfatte forhold som kan påvirke samlet smitterisiko og fiskehelse i området.

4.9 Samfunnsmessige virkninger, herunder verdiskaping og sysselsetting

Avveiing av samfunnsinteresser/nytte skal ikke være en del av utredningen av det enkelte fagtema. Samfunnsmessige konsekvenser skal være et eget vurderingstema i en konsekvensutredning.

Det skal beskrives hvilke nasjonale, regionale og lokale ringvirkninger utbygging og drift antas å ville gi både i utbyggings- og driftsfasen. Det skal beskrives hvilken kontakt innehaveren av områdetilsagnet har hatt med nasjonale, regionale og lokale næringsaktører.

4.10 Sammenfatning av innkomne høringsuttalelser til den prosjektspesifikke konsekvensutredningen

Inkludere sammenfatning av innkomne høringsuttalelser til det prosjektspesifikke konsekvensutredning.

4.11 Oppsummering av konsekvenser og avbøtende tiltak og oppfølgende tiltak og overvåking

Konsekvensutredningene for de ulike fagtemaene danner et beslutningsgrunnlag for aktøren i videre utvikling og valg for konseptet som for eksempel valg av lokaliteter. Endelig beskrivelse av prosjektet gis i kapittel 5.

Konsekvensutredningen skal også danne et beslutningsgrunnlag for myndighetene for vurdering av om områdeplanen skal godkjennes. Konsekvensutredningen og områdeplanen skal vedlegges lokalitetssøknadene, for å vurdere om konseptet kan tillates og på hvilke vilkår, på den enkelte omsøkte lokalitet.

Veileder M-1941 del 3 kap. 11 gir veiledning om hvordan konsekvensene av de ulike fagtemaene kan sammenstilles og presenteres i tråd med kravene i konsekvensutredningsforskriften. Merk at M-1941 kun gjelder klima og miljø-fagtema, veilederen kan likevel brukes som et eksempel på fremstilling av alle fagtema fra konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningene er utarbeidet av fagkyndige og kan være omfattende og teknisk krevende å lese. Derfor er det viktig at fagutredningene oppsummeres på en god og lettlest måte. Kravet om å lage et ikke-teknisk sammendrag av fagutredningene går frem av forskrift om konsekvensutredninger § 17.

Mal for sammenstilling og presentasjon av konsekvenser i tabell finnes i Veileder M-1941 del 3 kap. 11.

4.12 Oversikt over støttedokument

5 Veiledning til områdeplanens del A - Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift

Områdeplanens del A – Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift skrives ut i detalj etter at prosjektspesifikk konsekvensutredning er utført. Beskrivelsene viser hvilke valg som er tatt på bakgrunn av konsekvensutredningen og hvordan aktøren planlegger å utvikle området.

Områdeplanens del A – Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift skal beskrive hvordan havbruksvirksomheten planlegges utviklet, bygget, driftet og avviklet innenfor det aktuelle området. Formålet er å dokumentere at de valgte løsningene er teknisk gjennomførbare, gir forsvarlig risiko- og barrierestyring, ivaretar helse, arbeidsmiljø, sikkerhet, ytre miljø, fiskehelse og fiskevelferd, biosikkerhet inklusive spredning av lakselus og sikker drift. Områdeplanens del A – Prosjektbeskrivelse, utbygging og drift skal også beskrive beredskap, organisering, kompetansebehov, samfunnsmessige virkninger samt kostnader og lønnsomhet.

Følgende kapitler skal som minimum inngå i del A av områdeplanen:

5.1 Innledning

Beskrive innledning, oppbygging og en kort oppsummering av områdeplanen

5.2 Beskrivelse av området områdetilsagnet gjelder for

Beskrivelse av område områdetilsagnet dekker. Beskrive geografiske, meteorologiske og miljømessige forhold, samt relevante rammebetingelser og grunnlag for valg av lokaliteter.

5.3 Områdevurderinger

Beskrive hvilke områdevurderinger som er gjort inkludert utbyggingsstrategi, sammenheng mellom valgte lokaliteter og vurderte alternativer. Det skal beskrives hvordan området skal utvikles samlet, hvordan lokaliteter inngår i en helhetlig struktur, hvilke alternativer som er vurdert, og hvorfor valgt løsning er foretrukket. Utbyggingstakt og plan for etablering av lokaliteter skal også beskrives.

Beskrive hvordan den prosjektspesifikke konsekvensutredninger er hensyntatt i valg av løsninger og i valg av lokaliteter.

Beskrive strategi for hvordan biosikkerhet skal ivaretas i de ulike fasene fra utbygging, drift og avvikling. Strategien bør vise hvordan lokalitetsstruktur, driftsmodell, brakklegging og smitteforebygging henger sammen.

5.4 Sameksistens med andre bruker av området

Beskrive forholdet til fiskeri, skipsfart, forsvar, petroleum, havvind, annen akvakultur og andre havnæringer, samt konfliktreduserende tiltak og arealmessige avveininger.

5.5 Risikovurderinger og barrierestrategi

Beskrive planer for risikostyring i prosjektet.

Beskrive identifiserte risikoer, risikoreduserende tiltak og hvordan uønskede hendelser skal forebygges og håndteres. Risiko for arbeidstakernes liv og helse, rømmingsrisiko, operasjonelle begrensninger, ytre miljø, biosikkerhet inklusive lakselus, fiskehelse og fiskevelferd, og grensesnitt mellom aktiviteter skal beskrives.

Beskrive barrierestrategi og beskrive hvordan barrierestrategi skal bidra til risikoreduksjon.

5.6 Teknisk beskrivelse av utbyggingskonsept

Beskrivelse av utformingen av utbyggingskonseptet og hvilke forutsetninger og kriterier som ligger til grunn for utbygging og drift.

Beskrive tekniske løsninger inkludert fisketekniske systemer, kontroll og overvåkningssystem, kommunikasjonssystemer, elektriske anlegg og nødkraft,

brannbeskyttelse, materialhåndtering, sikring av strukturell integritet, vedlikehold, levetid og teknologkvalifisering.

Beskrivelse av hvordan akvakulturanlegg er utformet for å ivareta sikkerhet og arbeidsmiljø for personell, inkludert tilkomst, rømningsveier, rednings- og evakuerings utstyr, kontrollrom og boligkvarter.

Beskrivelse av hvordan akvakulturanlegg er utformet for å sikre et godt levemiljø for fisken og hindre rømming.

Beskrive hvordan akvakulturanlegg er utformet for å redusere miljøpåvirkning, herunder gjennom valg av fôringsteknologi, energiløsninger og tiltak for å begrense støy. Videre skal det beskrives hvordan anlegget er utformet for å redusere risikoen for ulovlig forurensning, blant annet gjennom barrierer og sikringstiltak knyttet til lagring og håndtering av fôr, kjemikalier, legemidler og avfall.

En detaljert teknisk beskrivelse av utbyggingskonseptet vedlegges områdeplanen.

5.7 Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet for personell

Beskrive mål for helse, arbeidsmiljø og sikkerhet for arbeidstakerne.

Beskrive hvordan krav i arbeidsmiljøloven med underliggende forskrifter er ivaretatt.

Beskrive plan for gjennomføring og oppfølging av arbeidsmiljøkartlegginger og -vurderinger, herunder organisatorisk, psykososialt, fysisk, kjemisk og biologisk arbeidsmiljø.

Beskrive plan for gjennomføring, implementering og oppdateringer av risikoanalyser for sikkerheten, helse og arbeidsmiljø for arbeidstakerne.

Beskrive hvilke arbeidsoppgaver personell skal utføre på anlegget i drift, inkludert under planlagt og ikke planlagt vedlikehold. Beskrive menneske-maskin-grensesnitt og hvordan ergonomi, kjemisk og biologisk arbeidsmiljø samt støy/vibrasjoner er ivaretatt.

Beskrive plan for oppfølging av helse, arbeidsmiljø og sikkerhet hos underleverandører som utfører arbeid innen havbruk til havs. Beskrive hvordan samordning skal koordineres og ivaretas.

Beskrive planer for helsetjeneste, inkludert helsekrav til arbeidstakere på havbruksanlegget.

5.8 Sikring og digital sikkerhet

Beskrivelse av sikkerhetsstyring, fjernstyring, kommunikasjonsløsninger, autonome systemer og cyberrisiko.

5.9 Biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd

Det bør beskrives hvordan lokalitetsstruktur, akvakulturanlegg og teknologi er innrettet for å ivareta biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd gjennom hele produksjonssyklusen.

Det bør redegjøres for hvordan forhold identifisert i konsekvensutredningen er fulgt opp ved valg av løsninger og tiltak.

Det bør beskrives hvordan biosikkerhet, fiskehelse og fiskevelferd er lagt til grunn ved utforming av akvakulturanlegg, valg av teknologi og planlegging av drift. Det bør videre redegjøres for hvordan miljøforhold i området er hensyntatt for å forebygge sykdom, parasitter og andre helseutfordringer.

Det bør beskrives hvordan overvåking av fiskehelse, fiskevelferd og biosikkerhet skal gjennomføres samt hvilke forebyggende tiltak som planlegges for å redusere risiko for sykdom og smittespredning, inkludert håndtering av lakselus.

Planlagt beredskap for håndtering av sykdomsutbrudd, forhøyet dødelighet og andre hendelser som kan påvirke biosikkerhet, fiskehelse eller fiskevelferd bør beskrives.

En detaljert biosikkerhetsplan vedlegges områdeplanen.

5.10 Utslipp til ytre miljø

Områdeplanen skal bygge på den prosjektspesifikke konsekvensutredningen og skal beskrive vurdering av miljøpåvirkning, naturmangfold, utslipp, spredning, klima-/miljøkonsekvenser og eventuelle avbøtende tiltak som er valgt.

Operasjonelle utslipp inkludert utslipp til luft, støy og lys skal beskrives. Risiko for ulovlig forurensning skal også beskrives.

Beskrive hvordan akvakulturanlegg er planlagt utformet for å redusere miljøpåvirkning, herunder fôringsteknologi, energikilde, støy, lys, mv. Beskrive hvordan anlegg er utformet for å redusere risiko for ulovlig forurensning, for eksempel barrierer til oppbevaring fôr, kjemikalier, legemidler, avfall, drivstofftanker, mv. Sammenstilte figurer som viser (modellert) spredning av utslipp, mengde sedimentert utslipp, topografi, forekomst av marine arter på sjøbunn skal vedlegges. Kort beskrive planlagt drift av aktørens lokaliteter i tildelt område. Hvordan produksjonssyklus og brakklegging er planlagt for lokalitetene. Her kan man vise til hvor i kap. 5.9 dette er besvart.

Beskrive planlagt beredskap, trening og utstyr for å unngå ulovlig forurensning. Dersom beredskap og utstyr er planlagt delt med andre virksomheter så skal dette oppgis samt en vurdering av kapasitet ved uønskede hendelser. Her kan man vise til hvor i kap. 5.12 dette er besvart.

Beskrive hvordan ansvar for oppfølging av ytre miljø er plassert i organisasjonen inkludert ledelse og i beslutningsprosesser. Beskrive hvordan ansvar og arbeid med

miljørisikovurdering, risikoanalyse og risikoreduserende tiltak, er planlagt i organisasjonen for den enkelte lokalitet.

5.11 Driftsmodell, vedlikehold og logistikk

Beskrivelse driftsmodell, operasjonell organisering, tilkomst, logistikk, fartøysoperasjoner helikopteroperasjoner, samhandling mellom lokaliteter og aktiviteter, samt hvordan driften skal gjennomføres under eksponerte forhold, inkludert værvindu og regularitet.

5.12 Beredskap

Beskrive beredskapsfilosofi, organisering, samvirke med offentlige ressurser og medisinsk beredskap, brønnbåtkapasitet og beredskapsutstyr.

Beskrivelse av beredskap for evakuering og håndtering av uønskede hendelser, som for eksempel mann-over-bord og personskade, ekstremvær, rømming, sykdomsutbrudd, massedødelighet og forurensningshendelser.

5.13 Organisering, kompetanse og styringssystem

Beskrive kompetanse og ressursbehov for de ulike fasene fra planlegging, utbygging, drift til avslutning og fjerning, inkludert biologi/fiskehelse, teknisk og akvakulturfaglig kompetanse, helse arbeidsmiljø og sikkerhet for arbeidstakerne, risikostyring, havmiljø og prosjektstyringserfaring og annen nødvendig kompetanse.

Beskrive fremdriftsplaner for prosjektering, bygging og installasjon, håndtering av tekniske og operasjonelle avhengigheter, milepæler, prosjektorganisering, kontraktsstrategi, involvering av personell med driftserfaring for havbruk, leverandøroppfølging, kvalitetssikring og verifikasjoner.

Beskrive organisering, roller og ansvar i driftsfasen.

5.14 Samfunnsmessige vurderinger

Det skal beskrives hvilke nasjonale, regionale og lokale ringvirkninger utbygging og drift antas å ville gi både i utbyggings- og driftsfasen. Det skal beskrives hvilken kontakt innehaveren av områdetilsagnet har hatt med nasjonale, regionale og lokale næringsaktører

5.15 Avslutning og fjerning.

Hvordan virksomheten skal avsluttes, fjerning av installasjoner inkludert avfall og gjenvinning og miljømessig tilbakeføring.

5.16 Kostnader for utbyggingsfasen.

Områdeplanen og beskrivelsen av utbyggingskonsept skal være utviklet så langt at alle investeringselementer kan estimeres med rimelig sikkerhet før områdeplanen sendes til myndighetene. Usikkerhetsspennet for utbyggingskostnadene bør beskrives.

Investeringskostnader bør brytes ned etter prinsippene i NS-EN-ISO-19008:2018.

5.17 Lønnsomhetsvurderinger

Lønnsomhetsvurderinger og usikkerhetsvurderinger skal beskrives og miljøavgifter skal inkluderes.

Utbyggingsinvesteringer, driftskostnader, produksjonsvolum og prisforutsetninger, samt kostnader i forbindelse med avslutning og fjerning, skal inngå i lønnsomhetsvurderingene.

5.18 Oversikt over støttedokument

Støttedokument legges som vedlegg til områdeplanen. Oversikt over støttedokumentene gis i et eget kapittel. Eksempler på støttedokument:

- Detaljert teknisk beskrivelse av anlegget
- Biosikringsplan
- Risikoanalyser
- .....

5.19 Språk

Områdeplanen, inkludert prosjektspesifikk konsekvensutredning skal være på norsk om ikke annet er avtalt.